

PRAVILNIK

O UPOTREBI VATRENOG ORUŽJA I DRUGIH SREDSTAVA PRINUDE OD STRANE PRIPADNIKA SUDSKE POLICIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Predmet

Ovim Pravilnikom uređuje se upotreba vatrenog oružja i drugih sredstava prinude od strane pripadnika Sudske policije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sudska policija), pri obavljanju službene dužnosti.

II. VATRENO ORUŽJE I SREDSTVA PRINUDE

Član 2.

Vrste vatrenog oružja i sredstava prinude

- (1) Pod vatrenim oružjem podrazumijeva se oružje kojim su naoružani sudski policajci (pištolj, automatska puška i snajperska puška).
- (2) Pod sredstvima prinude podrazumijevaju se: fizička snaga, gumena palica, raspršujući sprejevi, za koje je izdat atest i lisice.

Član 3.

Određivanje naoružanja prema prirodi posla

Prema prirodi poslova i zadataka koji se obavljaju određuje se vrsta naoružanja sudskih policajaca i to:

- a) Kad vrši vanjsko osiguranje Suda sudski policajac može biti naoružan pištoljem, automatskom puškom i snajperskom puškom, a od sredstava prinude nosi gumenu palicu, raspršujući sprej i lisice.
- b) Kad vrši unutrašnje osiguranje Suda sudski policajac može biti naoružan samo pištoljem, a od sredstava prinude nosi gumenu palicu, raspršujući sprej i lisice.
- c) Kad vrši osiguranje u odjeljenju za privremeno zadržavanje lica kojima je izrečena mjera privremenog zadržavanja, sudski policajac ne smije nositi vatreno oružje, a od sredstava prinude obavezan je nositi gumenu palicu, raspršujući sprej i lisice.
- d) Kad vrši osiguranje pritvorenih lica, pravosnažno osuđenih lica, lica kod kojih se izvodi ekstradicioni postupak ili kada vrši privođenje svjedoka od mjesta stanovanja u sud, sudski policajac je obavezan nositi pištolj i po potrebi i automatsku pušku, a od sredstava prinude obavezan je nositi gumenu palicu, raspršujući sprej i lisice.
- e) Kad vrši druge vrste osiguranja van zgrade Suda, a po nalogu Suda, sudski policajac može biti naoružan pištoljem i automatskom puškom, a od sredstava prinude obavezan je nositi gumenu palicu, raspršujući sprej i lisice.

Član 4.

Razlozi za oduzimanje vatrenog oružja

Komandir Sudske policije će oduzeti vatreno naoružanje i posebnu opremu od pripadnika Sudske policije u sljedećim slučajevima:

- a) kada je protiv sudskog policajca pokrenut krivični postupak;
- b) za vrijeme udaljenja sa dužnosti;
- c) kada se upotrebom alkohola ili na drugi način doveo u stanje koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
- d) kada iz zdravstvenih razloga nije sposoban da rukuje vatrenim oružjem, i
- e) u drugim slučajevima kada postoji osnovana sumnja da vatreno oružje može biti zloupotrijebljeno, kao i u slučaju prekoračenja ovlaštenja.

Član 5.

Obaveze komandira odjeljenja

Komandir odjeljenja je dužan naročito:

- a) da vrši nadzor nad čuvanjem i održavanjem naoružanja opreme i posebne opreme;
- b) da se stara o evidenciji naoružanja opreme i posebne opreme i
- c) da organizuje i rukovodi izvođenje obuke i gađanje iz vatrenog oružja.

Član 6.

Zakonska ovlaštenja za upotrebu vatrenog oružja

Sudski policajac može upotrijebiti vatreno oružje ili druga sredstva prinude samo u slučajevima predviđenim čl. 15. i 16. Zakona o Sudskoj policiji i na način utvrđen ovim Pravilnikom.

Član 7.

Korištenje sredstava prinude

(1) Tokom obavljanja službene dužnosti sudski policajac može koristiti sredstva prinude samo kada je to neophodno da bi se spriječio fizički napad na sudije, tužioce i ostale službenike Suda, druga lica koje sudski policajci štite, da bi se spriječilo bjekstvo optuženog, osuđenog ili svjedoka ili da bi se spriječilo nanošenje štete Sudu ili Sudskoj policiji.

(2) Fizička snaga može se koristiti samo ukoliko je neophodna da bi se spriječio otpor lica za koje je izdat sudski nalog.

Član 8.

Pravila pri upotrebi vatrenog oružja

- (1) Pri upotrebi vatrenog oružja ili sredstva prinude sudski policajac je dužan da čuva život drugih lica, a o upotrebi vatrenog oružja obavezan je odmah u pismenoj formi obavijestiti komandira Sudske policije.
- (2) Ako postoje mogućnosti i uvjeti da se može upotrijebiti više sredstava prinude, upotrijebit će se najprije ono sredstvo prinude koje je po posljedicama najblaže za lica prema kojem se primjenjuje, s tim da se njegovom primjenom osigura izvršenje službenog zadatka.

III. UPOTREBA VATRENOG ORUŽJA

Član 9.

Upotreba vatrenog oružja

- (1) Ukoliko sudski policajac upotrebom sredstava prinude ne može osigurati zaštitu ili obavljanje svojih dužnosti, dozvoljava se upotreba vatrenog oružja ako nema drugi način da se:
  - a) zaštite životi ljudi koje je dužan štiti;
  - b) odbije direktan napad kojim se ugrožava život lica koja sprovodi, ili život sudija i tužilaca, drugih radnika Suda i drugih lica koja štiti;
  - c) spriječi bjekstvo okrivljenog ili osuđenog koga štiti ili sprovodi, ukoliko posebne okolnosti opravdavaju bojazan da će to lice upotrijebiti vatreno oružje protiv drugog lica ili ako na to ukazuje način izvršenja, posljedice ili druge okolnosti krivičnog djela koje je to lice učinilo.
- (2) Napad u smislu stava (1) tačke b) ovog člana postoji ako je protivpravan, a izvršen je vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život lica prema kojima je napad usmjeren, ili je izvršen od strane jednog ili više lica.

Član 10.

Pravila grupe

- (1) Sudski policajac koji izvršava svoju dužnost u sklopu grupe, može upotrijebiti vatreno oružje samo kada mu je naređeno od strane vođe te grupe.
- (2) Naredba za upotrebu vatrenog oružja iz stava (1) ovog člana, može biti izdata samo u slučaju i pod okolnostima koje su napisane u Zakonu o sudskoj policiji.
- (3) Sudski policajac ne može upotrijebiti vatreno oružje protiv vozila u pokretu, osim ako se to vozilo koristi kao sredstvo za nanošenje povreda sudskim policajcima ili drugim licima, ili ako je to neophodno radi sprečavanja ozbiljnih ili smrtonosnih povreda uzrokovanih pucanjem iz vatrenog oružja na sudske policajce ili na druga lica.
- (4) U slučaju razbijanja grupe sudskih policajaca, svaki sudski policajac može upotrijebiti vatreno oružje prema članu 9. ovog Pravilnika.

Član 11.

Obaveznost obavještanja

Komandir Sudske policije obavezan je odmah obavijestiti ministra pravde, u pismenoj formi, o upotrebi vatrenog oružja ili sredstava prinude osim sredstava za vezivanje.

Član 12.

Upotreba vatrenog oružja u toku sprovođenja

Ukoliko pritvoreno ili osuđeno lice pokuša bjekstvo tokom sprovođenja, vatreno oružje se može upotrijebiti ako se to lice sprovodi iz Suda u kazneno - popravni zavod zatvorenog tipa ili iz kazneno-popravnog zavoda u Sud ili iz kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa u kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa ili kada se iz pritvorskih odjeljenja kazneno-popravnih zavoda u Sud sprovodi lice za koje se osnovano sumnja da je počinilo krivično djelo za koje je predviđena kazna zatvora od 15 godina ili dugotrajna kazna zatvora.

Član 13.

Zabrana za upotrebu vatrenog oružja

Upotreba vatrenog oružja iz člana 12. ovog Pravilnika nije dozvoljena u slučajevima bjekstva:

- a) trudne žene sa vidljivim znacima trudnoće;
- b) maloljetnog lica kojem je izrečena odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni zavod;
- c) prekršajno kažnjavanje lica;
- d) lica koje se upućuje na izdržavanje kazne zatvora sa slobode; i
- e) lica kojem je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 14.

Pravila upozorenja

- (1) Sudski policajac će kod bjekstva pritvorenika ili zatvorenika iz člana 12. ovog Pravilnika pokušati uhvatiti takvo lice, uz istovremeni poziv: "Stoj pucat ću", pa ako lice u bjekstvu ne stane, sudski policajac će ponoviti poziv, te ako ni na ponovljeni poziv ne stane, a ne postoji druga mogućnost da se spriječi bjekstvo, sudski policajac može upotrijebiti vatreno oružje.
- (2) Noću ili u gustoj magli, odnosno na nepreglednom terenu ili u šumi, kao i kad pritvoreno ili zatvoreno lice bježi prema šumi ili pravcu objekta gdje može da se sakrije, sudski policajac može upotrijebiti vatreno oružje i poslije prvog poziva da takvo lice stane.
- (3) Sudski policajac će pri upotrebi vatrenog oružja nastojati da gađa lice u dio tijela gdje neće nastupiti smrtna posljedica.
- (4) Ako pritvoreno ili zatvoreno lice bježi prema grupi ljudi ili se skriva u grupi ljudi, pa postoji mogućnost da bi neko od njih mogao da bude pogođen, ili da bi moglo da bude pogođeno neko drugo lice van te grupe, sudski policajac ne smije upotrijebiti vatreno oružje.

Član 15.

Posebna zabrana

Pucanje u zrak radi signalizacije, traženja pomoći ili zastrašivanja nije dopušteno.

Član 16.

Zaštita sudskog policajca

U slučaju da je upotreba vatrenog oružja imala smrtnu posljedicu, komandir Sudske policije sklonit će sa lica mjesta sudskog policajca koji je upotrijebio vatreno oružje i pružit će mu zaštitu od drugih građana.

IV. UPOTREBA FIZIČKE SNAGE I GUMENE PALICE

Član 17.

Sredstva prinude

- (1) Upotreba fizičke sile i gumene palice se smatraju vještinama zahvata i udaraca, u odbrani, u napadu, kojim se lica lišena slobode prisiljavaju da poštuju naredbe.
- (2) Sudski policajac je obavezan da prestane upotrebu fizičke sile ili palice ili drugih sredstava prinude odmah po prestanku napada ili pružanju otpora od strane lica protiv kojeg se koriste.

Član 18.

Upotreba fizičke sile i gumene palice

Sudski policajac može upotrijebiti fizičku snagu i gumenu palicu radi savladavanja aktivnog ili pasivnog otpora pritvorenika ili zatvorenika u slučaju kada je to neophodno da bi se spriječilo njegovo bjekstvo, fizički napad na sudskog policajca, fizički napad na sudije, tužioce i druge uposlenike Suda, da bi se spriječilo nanošenje povreda drugim licima, samopovrijeđivanje ili nanošenje materijalne štete od strane tog lica, napad na objekat koji sudski policajac osigurava, kao i kada je nužno da se spriječi fizički otpor lica u vezi sa zakonitim naređenjem izdatim od strane sudskog policajca, a radi izvršenja službenog zadatka.

Član 19.

Aktivni i pasivni otpor

- (1) Aktivni otpor postoji kada pritvorenik ili zatvorenik pruža otpor upotrebom oružja, oruđa ili drugih predmeta ili fizičke sile i na taj način onemogućava sudskog policajca da izvrši službeni zadatak.
- (2) Podsticanje na otpor smatra se kao aktivni otpor.
- (3) Pasivni otpor postoji kada se pritvorenik ili zatvorenik ogлуši o pozive ili zakonito naređenje sudskog policajca, time što se stavi u takav položaj (legne na tlo, uhvati se za neki stabilan predmet, neće da ide i si.) kojim onemogućava izvršenje službene radnje.

Član 20.

Posebno pravilo kod upotrebe gumene palice

Kod upotrebe gumene palice sudski policajac je obavezan da izbjegne, ukoliko je to moguće, udarac u glavu, zglobove ili druge osjetljive dijelove tijela.

Član 21.

Zabrana upotrebe gumene palice

Gumena palica se ne smije upotrijebiti prema pritvorenim ili osuđenim licima koja su očigledno bolesna, stara ili su teški invalidi, kao i prema trudnim ženama čija je trudnoća vidljiva, prema maloljetnim licima, osim ako takva lica vatrenim oružjem, odnosno drugim opasnim sredstvima ugrožavaju život sudskog policajca ili drugog lica, ili ako se pruženi otpor ne može na drugi način savladati ili narušeni red i mir uspostaviti.

V. UPOTREBA RASPRŠUJUĆIH SREDSTAVA I SREDSTAVA VEZIVANJA

Član 22.

Upotreba raspršujućih sredstava

(1) Sudski policajac može radi uspostavljanja reda i mira upotrijebiti raspršujuće sredstvo sa važećim atestom (sprej za ličnu zaštitu) samo ako je teže narušen red i mir od strane pritvorenih ili osuđenih lica, ako je došlo do masovne pobune ili tuče, ako više pritvorenika ili zatvorenika otkáže poslušnost, a na drugi način se ne mogu savladati, ako se jedna ili više lica zatvori u prostoriju ili službena motorna vozila ili na drugi način sprečavaju da se do njih dođe.

(2) Raspršujuće sredstvo-sprej sudski policajac može upotrijebiti samoinicijativno u slučajevima propisanim u članu 18. ovog Pravilnika.

Član 23.

Upotreba sredstava za vezivanje

(1) Sudski policajci obavezni su da upotrebljavaju sredstva vezivanja, prilikom izvršenja službenih radnji, sprovođenja pritvorenih i osuđenih lica iz kazneno-popravnih zavoda u Sud i obratno, prilikom transporta u motornim vozilima i prilikom izvršavanja drugih naredbi Suda.

(2) Sudski policajci će kao sredstvo vezivanja koristiti isključivo metalne lisice.

(3) Metalne lisice se stavljaju na ruke, sa prednje strane tijela, u visini zgloba, tako da ne stežu zglob, a da lice ne može da ih samostalno skine.

(4) Komandir Sudske policije može odobriti vezivanje lisica sa rukama na leđima ako lice prilikom sprovođenja pruža aktivan otpor, pokušava bjekstvo ili vrši direktan napad na sudskog policajca, sudiju ili tužioca ili neko drugo lice ili ako može doći do samopovređivanja ili samoubistva lica koje se sprovodi.

Član 24.

Lica izuzeta od primjene sredstava vezivanja

Sredstva vezivanja se neće primjenjivati prema pritvorenim ili zatvorenim licima koja su očigledno bolesna, stara ili iznemogla ili su teški invalidi, prema ženama u trudnoći, kao i prema maloljetnicima, bez obzira na krivično djelo, osim ako takva lica vatrenim oružjem, odnosno drugim opasnim sredstvima ugrožavaju život ljudi.

Član 25.

Ukidanje naredbe za vezivanje

(1) Ako ljekar smatra da je zdravlje vezanog lica značajno ugroženo može narediti da se naredba o vezivanju ukine.

(2) Ako ljekar smatra da je zdravlje pritvorenog ili osuđenog lica značajno ugroženo može narediti vezivanje tog lica, s tim da se najmanje svaka tri sata mora običi to lice i preispitati odluka o vezivanju, o čemu će svaki put sastaviti izvještaj.

VI. IZVJEŠTAVANJE O UPOTREBI VATRENOG ORUŽJA I SREDSTAVA PRINUDE

Član 26.

Sadržaj izvještaja

Sudski policajac je obavezan da odmah pripremi pisani izvještaj o upotrebi vatrenog oružja i sredstva prinude u kojem će navesti ime i prezime lica prema kojem je upotrijebio sredstva prinude, mjesto i vrijeme upotrebe sile, način na koji je sila upotrijebljena, razlog upotrebe sile, te imena i prezimena svjedoka koji su bili prisutni prilikom upotrebe sile.

Član 27.

Dostavljanje izvještaja

Komandir Sudske policije kome se podnosi izvještaj o upotrebi vatrenog oružja ili sredstava prinude iz člana 26. ovog Pravilnika, dužan je da provjeri sve navode iz izvještaja, odmah po njegovom prijemu, te da ga zajedno sa svojim mišljenjem o ispravnosti postupanja sudskog policajca uputi ministru pravde, koji cijeni njihovu opravdanost i daje prijedlog o preduzimanju određenih mjera.

VII. OSTALA PRAVILA

Član 28.

Obuka

(1) Sudski policajci su obavezni da pohađaju obuku s ciljem održavanja fizičke kondicije i spremnosti, uspješnije upotrebe vatrenog oružja i sredstava prinude.

(2) Obuka koja se organizuje za sudske policajce provodi se prema posebnom nastavnom planu i programu koji donosi na prijedlog komandira Sudske policije ministar pravde, a uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.

Član 29.

Pomoć u slučaju nereda

U slučaju težeg narušavanja reda i mira u prostorijama unutar Suda i Tužilaštva ili u krugu navedenih organa, od strane osumnjičenih, optuženih ili osuđenih lica, njihove rodbine ili prijatelja, prisutne javnosti koja prisustvuje ili prati suđenje ili prijeti ili se može očekivati protest uz prijetnju sile, kao i u slučajevima kada se provodi zaštita lica iz člana 9. ovog Pravilnika, komandir sudske policije ili lice koje ga zamjenjuje, a van radnog vremena dežurno službeno lice u Sudskoj policiji, dužni su odmah obavijestiti službe za provođenje zakona Bosne i Hercegovine ili druge odgovarajuće službe i da zatraži pomoć, ako sudski policajci nisu u stanju da sami uspostave red i spriječe navedene radnje koje su već započete ili ozbiljno prijeti njihovo započinjanje, s tim da se o svemu odmah pismeno obavještava ministar pravde.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Stupanje na snagu

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".